
Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

Special Issue: Occupations and Professions
Meslekler Özel Sayısı

Issue Editor/Sayı Editörü
Lütfi Sunar

Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

The journal was previously entitled as Istanbul Journal of Sociological Studies
Derginin önceki ismi: Sosyoloji Konferansları

Journal of Economy Culture and Society is covered in;

Web of Science Core Collection, Emerging Sources Citation Index (ESCI)
TUBITAK-ULAKBİM's TR Index
EBSCO
ProQuest
RePEc IDEAS
RePEc EconPapers

Journal of Economy Culture and Society aşağıdaki indekslerde yer almaktadır;

Web of Science Core Collection, Emerging Sources Citation Index (ESCI)
TUBITAK-ULAKBİM TR Dizin
EBSCO
ProQuest
RePEc IDEAS
RePEc EconPapers



Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

Editor in Chief / Baş Editör

Veysel Bozkurt

Istanbul University, Istanbul, Turkey

Associate Editor / Editör Yardımcısı

Dilek Demirbaş

Istanbul University, Istanbul, Turkey

EDITORIAL BOARD / EDITÖRYAL KURUL

Levent Altınay	Oxford Brookes University, Oxford, UK
Farid Alatas	Singapore National University, Singapore
Nuran Bayram Arlı	Uludağ University, Bursa, Turkey
Gürel Çetin	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Glenn Dawes	James Cook University, Townsville, Australia
Uğur Dolgun	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Nevin Güngör Ergan	Hacettepe University, Ankara, Turkey
Doğan Gürsoy	Washington State University, Washington, USA
Adrian F. Furnham	University College of London, London, UK
Sari Hanafi	American University of Beirut, Beirut, Lebanon
Rosita Henry	James Cook University, Townsville, Australia
Ronald Inglehart (E.)	University of Michigan, Michigan, USA
Yunus Kaya	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Wiebke Keim	Freiburg University, Freiburg, Germany
Kazuhisa Nishihara	Seijo University, Tokyo, Japan
Pippa Norris	Harvard University, Cambridge, Massachusetts, USA
İhsan Sezal	TOBB Economy and Technology University, Ankara, Turkey
İbrahim Sirkeci	Regent's University, London, UK
Thomas Li-Ping Tang	Middle Tennessee State University, Tennessee, USA
Haluk Zülfiyar	Istanbul University, Istanbul, Turkey

Director / Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Uğur Dolgun

Istanbul University, Istanbul, Turkey

Managing Editors / Yönetici Editörler

Özcan Garan

Istanbul University, Istanbul, Turkey

Alper Karaağaç

Istanbul University, Istanbul, Turkey

Emine Kübra Usta

Istanbul University, Istanbul, Turkey

Hüseyin Tok

Istanbul University, Istanbul, Turkey

English Language Editor / İngilizce Dil Editörü

Alan James Newson

Istanbul University, School of Foreign Languages, Istanbul, Turkey

Elizabeth Mary Earl

Istanbul University, School of Foreign Languages, Istanbul, Turkey

Owner / Sahibi

Istanbul University / İstanbul Üniversitesi

Representative of Owner / Yayın Sahibi Temsilcisi

Representative of Journal of Economy Culture and Society on behalf of owner is Prof. Dr. Veysel Bozkurt (Istanbul, Turkey).
Journal of Economy Culture and Society dergisinin sahibi adına temsilcisi: Prof. Dr. Veysel Bozkurt (Istanbul, Türkiye).

Correspondence Address / Yazışma Adresi:

Istanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi,
Sosyoloji ve Metodoloji Araştırmaları Merkezi,
Merkez Kampüsü, 34452, Beyazıt, İstanbul - Türkiye
Phone / Telefon: +90 (212) 440 00 00 / 11548
e-mail: jecs@istanbul.edu.tr
http://jecs.istanbul.edu.tr

Publishing Company / Yayıncı Kuruluş

Istanbul University Press / İstanbul Üniversitesi Yayınevi
İstanbul Üniversitesi Merkez Kampüsü,
34452 Beyazıt, Fatih / İstanbul - Türkiye
Phone / Telefon: +90 (212) 440 00 00

Printed in / Baskı

İlbey Matbaa Kağıt Reklam Org. Müc. San. Tic. Ltd. Şti.
2. Matbaacılar Sitesi 3NB 3 Topkapı / Zeytinburnu,
İstanbul - Turkey
www.ilbeymatbaa.com.tr
Sertifika No: 17845

Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

ADVISORY BOARD / DANIŞMA KURULU

Norizan Abdul	Ghani University Sultan Zainal Abidin, Terengganu, Malaysia
Ketut Ardhana	Udayana University, Bali, Indonesia
Serpil Aytaç	Uludağ University, Bursa, Turkey
Hasan Bacanlı	Fatih Sultan Mehmet Vakif University, Istanbul, Turkey
Burhan Baloğlu	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Filiz Baloğlu	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Şenol Baştürk	Uludağ University, Bursa, Turkey
Nuran Bayram	Uludağ University, Bursa, Turkey
Vehbi Bayhan	Inonu University, Malatya, Turkey
Yücel Bulut	Istanbul University, Istanbul, Turkey
İsmail Coşkun	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Glenn Dawes	James Cook University, Townsville, Australia
Mustafa E. Erkal, (E.)	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Hüsnü Erkan, (E.)	Dokuz Eylül University, Izmir, Turkey
Alev Erkilet	Sakarya University, Sakarya, Turkey
Hakan Gülerce	Harran University, Sanliurfa, Turkey
Yaşar Kaya	Inonu University, Malatya, Turkey
Masreka Khan	Erciyes University, Kayseri, Turkey
Abdullah Korkmaz	Inonu University, Malatya, Turkey
Bedri Mermutlu	Istanbul Commerce University, Istanbul, Turkey
Ferhat Özbek	Gumushane University, Gumushane, Turkey
Zeki Parlak	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Robin Rood	James Cook University, Townsville, Australia
Serdar Sağlam	Gazi University, Ankara, Turkey
Ünal Şentürk	Inonu University, Malatya, Turkey
Seyyed Hossein Serajzadeh	Kharazmi University, Tehran, Iran
Taner Tatar	Inonu University, Malatya, Turkey
Hayati Tüfekçioğlu	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Tina Uys	Johannesburg University, Johannesburg, South Africa
Feridun Yılmaz	Uludag University, Bursa, Turkey
İbrahim Güran Yumuşak	Istanbul Zaim University, Istanbul, Turkey
Aigul Zabirova	United Arab Emirates University, Al Ain, UAE

EDITORIAL MANAGEMENT / DERGİ YAZI KURULU

Veysel Bozkurt	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Dilek Demirbaş	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Uğur Dolgun	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Alper Karaağaç	Istanbul University, Istanbul, Turkey
Hüseyin Tok	Istanbul University, Istanbul, Turkey

Papers and the opinions in the Journal are the responsibility of the authors.
Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.

This is an international, scholarly, peer-reviewed, open-access journal published biannually in June and December.
Haziran ve Aralık aylarında, yılda iki sayı olarak yayınlanan hakemli, açık erişimli ve uluslararası bilimsel bir dergidir.

Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

CONTENTS / İÇİNDEKİLER

Theoretical Article / Kuramsal Makale

- Meslek Sosyolojisinde Teorik Yaklaşımlar
Theoretical Approaches in the Sociology of Professions
Elyesa KOYTAK..... 1-27

Research Articles / Araştırma Makaleleri

- Türkiye'de Mesleki İtibar: Dönüşen Çalışma Hayatı ve Mesleklerin Sosyal Konumu
Occupational Prestige in Turkey in the Framework of Transforming Working Life
Lütfi SUNAR 29-58
- Türkiye'de Toplumsal Tabakalaşma ve Hareketliliğin Meslekler Üzerinden Ölçümü
Measurement of Social Stratification and Mobility in Turkey Through Occupations
Caner ÖZDEMİR 59-77
- Yaşanmış Deneyimler ve Öznellikler Çerçevesinde Tabakalaşmayı Okumak
Reading Stratification in the Framework of Subjectivities and Lived Experiences
Ayça YILMAZ DENİZ 79-94
- Ustalık ve Teknoloji Eklemlenmesi: Beceri, Deneyim, Kesinlik
The Mastery-Technology Articulation: Ability, Experience, Certainty
Ali ERGUR 95-115
- Standart Sınavlar ve Dönüşen Öğretmen Kimliği
High Stakes Testing and Transformation in the Occupational Identity of Teachers
Yunus Emre ÖMÜR, Bünyamin BAVLI 117-137
- Hoping for the Best, Preparing for the Worst: A Sociological Study on Being a Musician in Turkey
En İyiye Ümit Edip En Kötüye Hazırlıklı Olmak: Türkiye'de Müzisyenlik Mesleği Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma
Uğur Zeynep GÜVEN..... 139-155
- Meslek Olarak Akademisyenlik Tercihinde Kültürel Sermayenin Yeri
The Role of Cultural Capital on Profession Choices of Academicians
Ayşe Mahinur TEZCAN 157-176
- Kadın Akademisyenlerin Kariyer Kimliği İnşası: Araştırma Yapmak İsteyen Anne Öğretim Üyesi
Constructing the Career Identity of Female Academicians: Mother Academician with Research Intention
H. Merve BİRCAN, Nihat ERDOĞMUŞ 177-206
- Babadan Oğula Aktarılan Bir Miras Olarak Ayakkabıcılık Mesleğinde Yaşanan Değişimler: Denizli-
Yeşilyuva Örneği
Changes in the Shoe-making Profession as a Legacy Transferred From Father to Son: Denizli-Yeşilyuva Sample
Türkan ERDOĞAN, Şirin Eda UYANIK..... 207-228

Journal of Economy Culture and Society

ISSN: 2602-2656 / E-ISSN: 2645-8772

Year 2020, Suppl 1

CONTENTS / İÇİNDEKİLER

Research Articles / Araştırma Makaleleri

- Elazığ'da Yaşayan Çingenerin Değişen/Dönüşen Meslekleri Üzerine Nitel Bir Araştırma
A Qualitative Research on the Changing/Transforming Professions of Gypsies Living in Elazığ
Muhammet FIRAT, Reşat AÇIKGÖZ229-248
- Mesleğin Hayatı Belirleme Pratikleri: Bankacı ve Tır Şoförü Örneği
Life Determining Practices of Professions: The Case of Banker Truck Driver
Onur UCA249-267
- Ölü Beden Yönetiminde Dini Mesleki Bir Form: Gassal
A Religious Professional form in The Organisation of Dead Body: Gassal
Adem SAĞIR, Zeynep AKTAŞ269-289
- Sosyo-Ekonomik Değişimle Başa Çıkmak: Küçük Esnafın Taktikleri
How to Cope with Socio-economic Change: Tactics Developed by Small Shopkeepers
Mehmet Ali AKYURT291-314
- Çevrimiçi Dönüşümün Mesleki Tezahürü: E-Spor Faaliyetleriyle "Dijital Oyuncular Kuşağı"
The Reveal of Professions Being Revolutionized Into Online Careers: E-Sport Activities With "Generation of Digital Gamers"
Burcu KAYA ERDEM, Rukiye CİVAN KEMİKSİZ315-336

PREFACE

Meslek Sosyolojisi

Meslek, en genel manada insanların geçimini sağlamak üzere yaptıkları iş olarak tanımlanabilir. Ancak bunun ötesinde meslek bireylerin sosyal konumlarını, alışkanlıklarını, ilişkilerini ve davranışlarını şekillendiren bir anlama da sahiptir. Mesleklerin kendilerine özgü kanunları ve ahlâki kuralları vardır. Bu yönüyle meslekler aynı zamanda belirli bir süreklilik arz eden kurumsal bir yapıya sahiptir. Meslek, bireyler arasındaki önemli etkileşim bağlarından biridir.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de hızlı bir toplumsal değişim yaşanmaktadır. İktisadi, siyasi ve teknik yapılar değişmekte ve bunlara bağlı olarak sosyal yapıda da önemli değişimler gerçekleşmektedir. Özellikle iktisadi yapının hızlı dönüşümü neticesinde mesleklerde çok hızlı bir değişim yaşanmaktadır. Eskinin itibarlı ve yerleşik meslekleri hızla bu konumlarını kaybetmekte ve yeni meslekler de çok hızlı bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Buna bağlı olarak çalışma yaşamı, eğitim ve sosyal hareketlilik gibi bir dizi alanda da değişimler gerçekleşmekte ve bunun sosyal ilişkilere dramatik yansımaları olmaktadır. Mesleklerin iktisadi ve sosyal olarak bu değerine nispeten ülkemizde meslek araştırmaları bugüne kadar hak ettiği yeri elde edememiştir. Meslek Sosyolojisi başlıklı bu özel sayı bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlamayı amaçlamaktayız. Ülkemizde bu konu ile ilgili ilk kapsamlı çalışmayı ve özel sayıyı hazırlamış olmanın haklı gururunu yaşıyoruz.

Günümüzde meslek toplum hayatının merkezindedir. Eğitim, ekonomi, kent ve kültür gibi çok sayıdaki konu meslekte iç içe geçer. Özellikle iktisadi yapıda hızlı bir değişmeye sahne olan sanayi sonrası bilgi toplumlarında mesleklerin sosyal anlam ve önemleri hakkındaki değerlendirmeler ciddi önem kazanmıştır. Bu sebeple sosyolojide sosyo-ekonomik değişimleri meslekler üzerinden analiz etmek yaygınlık kazanmıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sanayi sonrası topluma geçişte iş ve meslek dünyası ciddi bir dönüşüme uğramaktadır. Öte yandan Türkiye’nin kendine mahsus sanayileşme süreci bu dönüşümün farklı bir biçimde gerçekleşmesine yol açmaktadır. Türkiye’de sanayi sonrası üretim ve tüketim kalıplarının ortaya çıkışı biraz ani ve beklenmedik şekilde ters bir biçimde olmuştur. Önce tüketim dönüşmüş, üretim ise halen tam olarak dönüşmemiştir. Ayrıca 1980’lere kadar devletin ekonomideki rolü ve sonrasında bu rolün değişimi de bu geçişi sorunlu bir hale getirmektedir. Bu sebeple mesleklerin dönüşümü de atlamalı ve düzensiz gerçekleşmiştir. Bazen olması gereken değişimler gecikirken bazen de zamansız değişimler yaşanmıştır.

Meslekler toplumu doğrudan yansıtan en önemli değişkenlerdir. Her meslek toplum içerisinde bir sosyal işlevi yerine getirir ve belirli bir konum kazanır. Meslekler kişilere toplum içinde bir sosyal itibar sağlar. Bu itibar toplumsal yapı içinde bireylerin sosyal statülerini elde etmelerinde ve hareketliliklerinde temel etkenlerden biridir. Bu çerçevede meslek bir kişinin sosyal durumunu anlamada önemli bir kaynaktır. Mesleklerin değişimini takip etmek toplumsal yapı ve ilişkilerin değişimine dair açık bir ipucu verecektir. Ayrıca bu yolla toplumdaki hiyerarşi, otorite ve çatışmalar hakkında da bilgi sahibi olunacaktır. Modern toplumlarda meslekler genelde eğitimle elde edilmekte ve bu meslekler sosyal hareketliliğe biçim vermektedir. Bu hareketliliğin miktarı kadar, yaygınlık ve yoğunluğu da mesleklerle bağlıdır. Mesleklerin toplum

PREFACE

nezdindeki itibarı, kişinin toplumsal yapı içinde yerini belirlemesinin yanı sıra iş piyasalarını, ekonomik yapıyı, eğitim ve istihdam sistemini de yakından ilgilendirmektedir.

Çağdaş sosyolojide meslek çalışmaları alanında önemli bir birikim bulunmaktadır. Pek çok sosyal olgu meslekler özelinde ele alınmaktadır. Meslek bugün de dünyada hem sosyal bilimcilerin hem karar alıcıların en çok dikkat ettiği olgulardan biri olarak incelenmektedir.

Türkiye’de ise mesleklerin sosyolojik mahiyetine dair son zamanlarda artan bir ilgi söz konusu olsa da henüz yeterli derinlikte çalışmaların oluştuğunu söylemek güç görünüyor. Meslekleri sosyolojik olarak incelemeye yönelik müstakil çalışmalar olmakla birlikte konunun sistemli bir araştırma geleneği içinde işlendiğini söylemek zordur. Zira Türkiye’de meslekleri çalışmak bünyesinde çeşitli zorlukları barındırmaktadır. Evvela ekonomik yapının değişimindeki gecikmeler ve doğal olmayan geçişler mesleklerin yerleşik bir mahiyet kazanmasını zorlaştırmaktadır. Bunun yanı sıra Türkiye gibi sosyal çeşitliliğin fazla olduğu ve imparatorluk bakiyesi bir toplumda, mesleklerin sosyal anlamları zaman zaman iktisadi mahiyetinden bağımsız işlemektedir. Osmanlı toplumunun meslekler etrafında örgütlendiğini düşündüğümüzde pek çok mesleğin geleneğinin olduğu ve geçmişten beslenen özelliklerinin bu mesleklerin sosyal dünyalarını şekillendirmede merkezi bir yer tuttuğu söylenebilir. Öte yandan meslekler konusunu çalışmak için gerekli olan ulusal ölçekte veri setleri maalesef mevcut değildir. Ulusal düzeyde tutulan veri setlerinde, idari kayıtlarda ve araştırmalarda süreklilik gösteren veriler bulunmamaktadır. Toplanan sınırlı ölçekteki veri de konunun daha çok ekonomik boyutuna odaklanmaktadır. Bu sorunlardan ötürü ve sosyolojinin ampirik boyutlarının yeterince gelişmemesinden ötürü meslekler alanı henüz yeterince inceleme konusu olabilmiş değildir.

Bu eksikliği gidermek üzere bu özel sayıyı biraz kapsamlı tuttuk. Bu sayıda meslekleri ele alan toplam 15 yazıya yer verdik. Meselenin farklı yönleriyle derinlikli bir biçimde, tartışılmasına zemin hazırlayacak bu yazıların önemli bir kısmı aynı zamanda kendi alanlarında ilk olma özelliğini haiz ampirik araştırmalara dayanmaktadır. Konunun bu çok boyutlu analizi Türkiye’nin toplumsal yapısını anlamak ve açıklamak bakımından mevcut çalışmalara ciddi katkılar sağlamasını temenni ediyoruz.

Doç. Dr. Lütfi Sunar
Özel Sayı Editörü